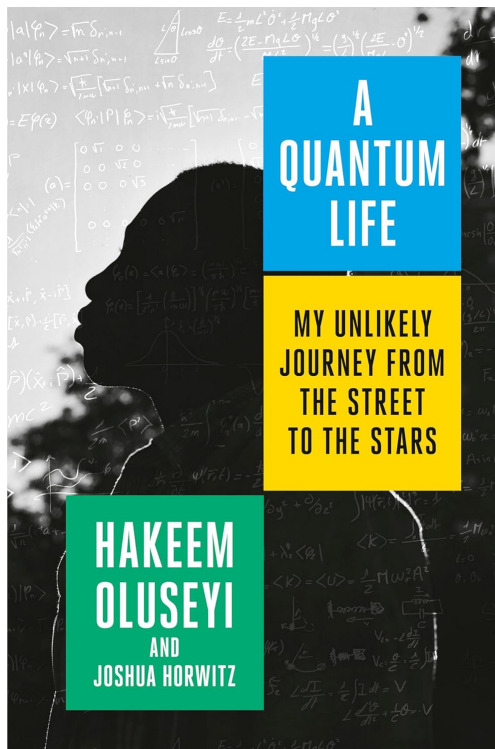

Hakeem Oluseyi in Joshua Horwitz, A quantum life, my unlikely journey from the street to the stars, Piatkus, London 2021, 342 strani

Knjiga prikazuje nenavadno življenjsko pot afroameriškega fizika do doktorata na elitni univerzi Stanford. Portretiranemu jo je pomagal napisati poklicni pisec in pisatelj Joshua Horwitz. Knjigo odlikuje velika iskrenost. Sprva uživamo v slikoviti in duhoviti pripovedi. Avtor, ki je sprva nosil ime James Edward Plummer Jr. (rojen leta 1967), je bil izredno nadarjen otrok, ki mu v javnih šolah najbolj revnih južnih predelov ZDA zaradi splošne nizke zahtevnosti ni bilo treba usvojiti študijskih navad. To je pozneje skoraj pokopalo njegov visokošolski študij. Nekaj discipline je pridobil kot glasbenik v pihalnem orkestru. Je pa, kot sam pravi, pri sorodnikih na deželi usvojil delovne navade pri fizičnih opravilih.

Sam se je tudi naučil programiranja v jeziku Basic. Že v dijaških letih ga je zanimala Einsteinova teorija relativnosti. Na znanstvenem sejmu je dobil prvo nagrado za program, ki je računal in simuliral relativnostne učinke.

Po maturi ga je v svoje vrste privabila ameriška mornarica, s perspektivo kariere častnika na jedrski podmornici. Po napornem in pogosto ponižujočem osnovnem usposabljanju je vojaška šola uspešno zapolnila njegovo pomanjkljivo znanje gimnazijske matematike. Zaradi kožne bolezni, ki ga je mučila že prej, a so jo diagnosticirali šele v vojski, je po nekaj letih dobil odpustnico. Njegovo življenje se je nadaljevalo z vzponi in padci, ki jih brez olepševanja opisuje in s tem nudi vpogled v probleme ameriške družbe. Pomagali so mu visoka inteligenca, velika življenjska energija in več dobronamernih učiteljev, ki so prepoznali njegov talent. Oluseyi je prišel na univerzo

Stanford leta 1991 kot podiplomski študent v okviru programa za nadarjene ljudi, ki so odraščali v nespodbudnem okolju. Moral je trdo delati, da je dopolnil svoje pomanjkljivo znanje. Pridružil se je skupini, ki je razvijala Multi-spectral solar telescope array (MSSTA). To je bil sestav 11-19 teleskopov, ki so na film snemali sončno atmosfero in korono v različnih valovnih dolžinah ultravijolične (UV) svetlobe. Trije taki kompleti so poleteli (1991, 1994 in 2002) na raketi in v vesolju kratek čas snemali. Kot vrsti drugih sodelavcev mu je to leta 1999 prineslo doktorat. Nato je dve leti raziskoval v industriji na področju polprevodnikov in postal avtor več patentov. V letih 2001 do 2004 je delal v Lawrence Berkeley National Laboratory. Spet je šlo za UV optiko in UV tipala in za pripravo Observatorija Vere C. Rubin v Čilu. V letih 2007 do 2019 je bil profesor fizike na Florida Institute of Technology. Ukvarjal se je z ionskim pogonom vesoljskih plovil in obenem tri leta deloval na področju izobraževanja v NASI. Zdaj je gostujoči profesor na univerzi George Mason in gostujoči raziskovalec v Laboratoriju za plazmo na Princetonu. Delal je tudi v Afriki. Oluseyi spodbuja mladino iz revnih okolij k delu v znanosti. Je izredno zavzet in karizmatičen predavatelj, kot lahko vidite na posnetku [1]. Učil je na večerni višji šoli in motiviral mnoge. Prav tako je sodeloval s televizijskimi kanali, ki popularizirajo znanost. Piše članke o astronomiji za medije. Imel je celo motivacijsko predavanje za zapornike, vedoč, da imajo tisti, ki v zaporu končajo kako uradno priznano šolanje, neprimerno boljšo perspektivo.

[1] Hakeem M. Oluseyi, How We Know: The Big Bang, TEDx Orlando, 30. jan. 2011, <https://www.youtube.com/watch?v=wiNnhJZf6Ys>

Peter Legiša

NOVE KNJIGE

E. Dobson, D. Marušič in A. Malnič, *Symmetry in Graphs*, Cambridge studies in advanced mathematics, Cambridge University Press.

Pri založbi Cambridge University Press je aprila 2022 izšla znanstvena monografija treh uveljavljenih matematikov, ki vsi živijo v Sloveniji in raziskovalno delajo pretežno pod okriljem Univerze na Primorskem, povezani pa so tudi z IMFM in Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani. V ZDA rojeni Ted (Edward) Dobson je doktoriral pri Béli Bollobásu na Louisiana State University, Dragan Marušič je po študiju matematike v Ljubljani doktoriral pri Crispinu Nash-Williamsu na Reading University v Veliki Britaniji,